LUND UNIVERSITY

Resursintegrering i människonära tjänster

Om organiserade fritidsaktiviteter under skoltid utifrån ett tjänstelogiskt perspektiv

Westrup, Ulrika; Lidén, Alina; Lindén, Magnus

2025

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

Link to publication

Citation for published version (APA):
Westrup, U., Lidén, A., & Lindén, M. (2025). *Resursintegrering i människonära tjänster: Om organiserade fritidsaktiviteter under skoltid utifrån ett tjänstelogiskt perspektiv* .

Total number of authors:
3

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.
• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Download date: 09. Oct. 2026

Resursintegrering i människonära tjänster

Om organiserade fritidsaktiviteter under skoltid utifrån ett tjänstelogiskt perspektiv

Ulrika Westrup, Alina Lidén och Magnus Lindén

ISBN: 978-91-531-3830-3

© Författarna 2025

Institutionen för tjänstevetenskap och Centrum för ledning av offentliga organisationer (CLOO) vid Lunds universitet

Redigering och formgivning: Sterner Text & Form
Omslagsbild: AI-genererad. Övriga illustrationer: Författarna

Innehåll

Förord 4
De viktigaste resultaten 5

Introduktion 6
Rapportens upplägg 7

Kort om projektet ”Aktivitet förebygger” 8

”Aktivitet förebygger” i ett tjänstelogiskt perspektiv 10
Värdeskapande 10
Resursintegrering 11

Tillvägagångssätt 13

Handlingar som möjliggör resursintegrering 15
Handlingar som möjliggör identifiering av resurser 15
Handlingar som möjliggör mobilisering av resurser 16
Handlingar som möjliggör koordinering av resurser 17
Handlingar som möjliggör användning av resurser 18

Att förstå och förklara resursintegrering 20

Vi lyfter blicken 23

Referenser 25

Appendix 28
Appendix I. Deltagare i studiens lärcirklar 29
Appendix II. Enkätstudie: Barns och föräldrars attityder till ”Aktivitet förebygger” 31
Appendix III. Samtalspartners 33

Förord

I barnkonventionen (2018:1197) framhålls alla barns rätt till en meningsfull fritid. Det understryks av såväl praktiken som forskning att resurser från samhällets alla delar av aktörer – familjesfären, den offentliga sektorn, civilsamhället och näringslivet – behöver integreras för att kunna möta barns och ungas behov av att få likvärdiga möjligheter till fritidsaktiviteter. Att resurser kan integreras på ett ändamålsenligt vis utifrån att det finns ett sammanhållande ”kitt” i form av värderingar som aktörerna står helhjärtat bakom, såsom betydelsen av barns och ungas hälsa, rätt till meningsfull fritid, social gemenskap och demokratisk delaktighet, visar sig i projektet ”Aktivitet förebygger” i Helsingborgs stad.

I denna forskningsrapport presenteras hur resursintegrering i projektet ”Aktivitet förebygger” kan förstås och förklaras. Projektet drivs av samverkansplattformen PART, Preventivt arbete tillsammans, med syfte att pröva och implementera modellen ”Aktivitet förebygger” i en Helsingborgskontext. Att få möjligheten att studera och följa framväxten av modellen under 2024 har varit en spännande forskningsresa. Det är många engagerade, drivande och kloka föreningsledare, chefer och medarbetare som deltagit i projektet. Ett innerligt tack till er alla för allt som ni har delat med er av! Ett särskilt tack går till utvecklingsstrateg Therese Lundin på PART och projektledare Susanne Enhörning vid Centrala elevhälsan. Det har varit en stor förmån att få samskapa forskning med er – så lärorikt och givande! Ni har också bidragit med oumbärlig praktisk hjälp som gjort studien möjlig att genomföra.

Vi vill också tacka PART:s styrgrupp och ordförandegrupp, som har gett oss möjligheten att forska på deras utvecklingsprojekt ”Aktivitet förebygger”. Och, självfallet, ett stort tack till Helsingborgs stad, som via Forsknings- och utvecklingsfonden har finansierat forskningen.

Mars 2025, Lunds universitet, Campus Helsingborg

Ulrika Westrup, *projektledare*, docent vid Institutionen för tjänstevetenskap
Alina Lidén, universitetslektor vid Institutionen för tjänstevetenskap
Magnus Lindén, docent vid Institutionen för psykologi

Samtliga författare är också verksamma vid Centrum för ledning i offentliga organisationer (CLOO)

De viktigaste resultaten

- För att förstå och förklara hur resursintegrering i människonära tjänster fungerar krävs det att handlingar sätts i fokus. Handlingar som möjliggör resursintegrering är 1) handlingar som möjliggör identifiering av resurser, 2) handlingar som möjliggör mobilisering av resurser, 3) handlingar som möjliggör koordinering av resurser och 4) handlingar som möjliggör användning av resurser.

- Relationer och rörelse är avgörande för resursintegrering. Aktörers engagemang och kontinuitet är avgörande för att hålla relationer och rörelse i gång och därmed undvika avbrott. Därför kan inte resursintegrering ses som ett verktyg som kan lagras och plockas fram vid behov – den måste upprätthållas och utvecklas kontinuerligt.

- Lärcirklar är en motor för att driva och utveckla resursintegrering. I lärcirklar uppstår kollektivt lärande genom att deltagarna delar erfarenheter och kunskap. Därigenom skapas en gemensam förståelse för viktiga insikter och lärdomar om resursintegrering samt hur man kan gå vidare.

- Resursintegreringens komplexitet kräver en sammanhållande funktion som bland annat sammankallar och leder lärcirklar, säkerställer fokus på barnen (utifrån-in-perspektiv), följer upp och utvärderar effekter samt dokumenterar.

- Beslutsamhet att sätta barnens behov och deltagande i centrum skapar möjligheter att styra bortom aktörernas olika intressen, uppdrag och mål. På så vis underlättas aktion, flexibilitet och anpassning, som i sin tur skapar samhandling.

Introduktion

Samhället står inför många komplexa utmaningar som kräver både omedelbara och långsiktiga insatser för att bättre tillgodose barns och ungas behov samt förbättra deras livssituation. Det har återkommande rapporterats att brist på fysisk aktivitet, överdriven skärmtid och dålig sömn påverkar barns och ungas fysiska och psykiska hälsa negativt (Folkhälsomyndigheten 2015, 2020, 2024a, Dartsch m.fl. 2017, Region Skåne 2021). Samtidigt ökar risken att unga dras in i kriminalitet och missbruk om de saknar en trygg och meningsfull fritid. Om denna utveckling inte bryts riskerar fler barn och unga att få en misslyckad skolgång och hamna i utanförskap på grund av psykisk ohälsa och skolfrånvaro (Folkhälsomyndigheten 2024b, Skolverket 2024, SOU 2024:30). Forskning visar dock att deltagande i organiserade fritidsaktiviteter har en positiv inverkan på både hälsa och skolresultat (Ullenhag 2016, Fredriksson m.fl. 2018, Behtoui 2019, Behtoui m.fl. 2020, O'Flaherty m.fl. 2022). Att anpassa och utveckla välfärdstjänster som gör det lättare för barn och unga att finna en meningsfull fritid är därför en avgörande del i att förbättra deras livssituation.

För att kunna erbjuda välfärdstjänster som möter barns och ungas behov av att få likvärdiga möjligheter till fritidsaktiviteter krävs samarbete i en större social miljö mellan flera aktörer, såsom den offentliga sektorn, familjesfären, civilsamhället och näringslivet (jfr Caridà m.fl. 2019). På samma gång pekar både forskning och praktisk erfarenhet på att traditionella tillvägagångssätt för samarbete och resursanvändning för att tillhandahålla lyhörda välfärdstjänster inte längre är tillräckliga (Nasi m.fl. 2024), särskilt i initiativ och projekt som syftar till att stödja barn och ungdomar (se t.ex. Lindqvist & Westrup 2020, SOU 2023:7, 2024:30). Det poängteras att samhällsaktörer behöver bli bättre på att integrera sina resurser på allvar utifrån barns och ungas behov och deltagande.

I denna rapport sammanfattas resultaten från en forskningsstudie där projektet ”Aktivitet förebygger” i Helsingborgs stad har studerats under ett år. Målet med forskningsprojektet har varit att förstå och förklara hur resursintegrering blir till i praktiken och med hjälp av ett tjänstelogiskt perspektiv belysa vad som är väsentligt för att åstadkomma resursintegrering där barns och ungas behov och deltagande är i centrum.

Rapportens upplägg

I nästa avsnitt ges en kort beskrivning av projektet ”Aktivitet förebygger”. Därefter presenteras studiens teoretiska ram, som bygger på ett tjänstelogiskt perspektiv, följt av en beskrivning av studiens tillvägagångssätt. Baserat på studiens empiriska material beskrivs sedan hur handlingar möjliggör resursintegrering i ”Aktivitet förebygger”. Avslutningsvis presenteras hur resursintegrering kan förstås och förklaras och en konceptuell modell presenteras, och allra sist i rapporten lyfter vi blicken och ser hur lärdomarna från projektet kan användas i andra sammanhang.

I rapporten avser begreppet *barn* både barn och unga. Det finns tre appendix. Appendix I innehåller en lista över deltagarna i studiens lärcirklar, i appendix II redogörs för en kompletterande enkätstudien och i appendix III listas några av forskningsrapportens övriga samtalspartners.

Kort om projektet ”Aktivitet förebygger”

Projektet ”Aktivitet förebygger” har som uppdrag att pröva och implementera en arbetsmodell som syftar till att barn ska få likvärdiga möjligheter att under skoltid upptäcka och prova på olika former av organiserad fritidsverksamhet i en Helsingborgskontext. Under skoltid får barnen upptäcka och prova på olika föreningsaktiviteter inom natur, kultur och idrott och på så vis uppleva rörelseglädje och gemenskap. En önskad effekt på lång sikt är att öka andelen barn som börjar delta i organiserad förenings- eller fritidsverksamhet. ”Aktivitet förebygger” som koncept har från början tagits fram av Ängelholms kommun.

”Aktivitet förebygger” startade i januari 2023 med tre pilotskolor: Filbornas anpassade gymnasieskola, Nanny Palmkvistsskolan (årskurs 3) och Ringstorpsskolan (årskurs 5/6). Skolornas deltagande i projektet kan ses som ett sätt att utveckla hållbara insatser inom ramen för skolans kompensatoriska uppdrag. Sammantaget har cirka 250 elever under projektets första två år fått upptäcka och prova på olika organiserade fritidsaktiviteter. I grova drag ser upplägget ut på följande vis: En gång i veckan under schemalagd skoltid går elever i en mindre grupp tillsammans med skolpersonal till en organiserad fritidsaktivitet, exempelvis basket, simning, dans, kampsport, tennis, taekwondo, naturaktiviteter, ute-workout eller cirkusskola. Eleverna på grundskolorna får prova på samma fritidsaktivitet i en period av sex veckor, och sammantaget har eleverna fyra perioder med olika aktiviteter (totalt 24 veckor). På gymnasieskolan får eleverna prova på samma aktivitet i en period av två–tre veckor, och sammantaget har eleverna åtta perioder av aktiviteter. Den organiserade fritidsaktiviteten genomförs under en timme och leds av föreningsledare. Hur upplägget ytterligare skiftar mellan skolorna är beroende på barnens ålder och behov.

På ett övergripande plan innefattar ”Aktivitet förebygger” aktörer med resurser från samhällets olika delar, såsom familjesfären (elever, föräldrar, familj), den offentliga sektorn, civilsamhället och näringslivet (se figur 1). Mer konkret ingår i projektet, förutom de tre pilotskolorna, Fritid Helsingborg, Centrala elevhälsan (vilka alla tillhör Skol- och fritidsförvaltningen), Kulturförvaltningen, RF SISU Skåne, idrottsföreningar, kulturföreningar, Friluftsfrämjandet, Medborgarskolan, Regional utveckling, Innovation Skåne med flera. ”Aktivitet förebygger” kan beskrivas som en organisering av dessa aktörers resurser för att kunna erbjuda organiserade fritidsaktiviteter under skoltid.

Figur 1. Aktörer med resurser i ”Aktivitet förebygger”.

I detta sammanhang ska även sägas att syftet med ”Aktivitet förebygger” ligger väl i linje med Barn- och utbildningsnämndens uppdrag att skapa bästa möjligheter för ett hållbart liv, Idrotts- och fritidsnämndens uppdrag att möjliggöra fritidsaktiviteter som främjar fysisk aktivitet och ett social hållbart liv och Kulturnämndens uppdrag att utveckla kulturen i samverkan med andra, där barn är den prioriterade målgruppen. För övrigt ligger ”Aktivitet förebygger” också tveklöst i linje med barnkonventionens artikel 31, Rätt till lek, vila och fritid, som säger att alla barn har rätt att få göra saker som är roliga på fritiden.

”Aktivitet förebygger” i ett tjänstelogiskt perspektiv

Värdeskapande

I ett tjänstelogiskt perspektiv är det användarna som skapar sitt eget värde genom tjänsteerbjudandet (Grönroos & Voima 2013, Skålén 2016, Osborne 2021). Inga andra aktörer kan vare sig skapa eller leverera värde. I fallet ”Aktivitet förebygger” är det barnen som är användarna. Det är användarnas behov, deltagande och värdeskapande som står i centrum, och perspektivet kallas därför ofta även för ett utifrån-in-perspektiv (Grönroos 2021). I ett sådant perspektiv är samarbete mellan alla involverade aktörer avgörande för att underlätta användarnas värdeskapande (Osborne m.fl. 2022).

När tjänsteerbjudandet ligger inom ramen för offentlig sektor ska inte bara individuellt värde skapas för användaren, utan även samhälleligt eller kollektivt värdeskapande ska underlättas (Alford 2016, Skålén & Trischler 2024). Detta kan exempelvis vara förändringar som bidrar till att fler barn lämnar skolan med fullständiga skolbetyg, att rekrytering till gängkriminalitet bryts och så vidare. Samhällsvärde är ytterst relaterat till lagar och förordningar samt politiska mål, beslut och prioriteringar och syftar till att skapa värde för invånare i samhället i stort (Danielsson & Westrup 2024). Detta tudelade värdeskapande som alla tjänsteerbjudanden inom offentlig sektor vilar på kan illustreras som i figur 2.

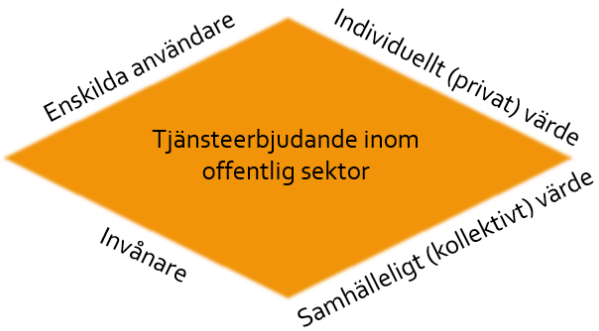

Figur 2. Ett tudelat värdeskapande i offentlig sektor.

Ett tjänstelogiskt perspektiv på ”Aktivitet förebygger” innebär därmed att övriga aktörers roll är att underlätta för barn att skapa värde i sin livsprocess och skapa samhälleligt värde genom att erbjuda organiserade fritidsaktiviteter på schemalagd

skoltid som en väg att sänka tröskeln till rörelseaktiviteter, rörelseglädje med mera. I grunden handlar det om att ta till vara barnens kompetens och ge barnen det stöd och den hjälp som de behöver för att skapa sitt eget värde. För att kunna göra detta krävs det övriga aktörers nyfikenhet på, och ansträngning för att förstå, barnens vardag (Hilppö m.fl. 2016, Tisdall 2017).

Det är alltså övriga aktörers roll att komplettera barnens egna resurser (såsom erfarenhet, kunskap och färdighet) i ett värdesamskapande genom att stötta och hjälpa. Arbetet som bedrivs i ”Aktivitet förebygger” kan därmed kategoriseras som så kallade människonära tjänster (”human service organization”) (Hasenfeld 1983). Människonära tjänster är inte vilken sorts tjänster som helst, utan det är tjänster där människor arbetar med människor. Interaktioner mellan människor utgör här viktiga byggstenar för att värdeskapande ska uppstå. Med andra ord är det i det mänskliga samspelet som resurser i hög grad blir till. Mellanmänskligt arbete är emellertid sensitivt i den meningen att precis som lyckade möten – exempelvis mellan barn och föreningsledare – kan bidra till positiva effekter, kan mindre lyckade möten få både allvarliga och långsiktiga konsekvenser (värdeförstörelse).

Resursintegrering

I ett tjänstelogiskt perspektiv är resursintegrering ett nyckelbegrepp. Det har fokus på att aktörers resurser, inklusive användarnas (barnens), sätts samman på ett så ändamålsenligt vis som möjligt i ett värdesamskapande för att underlätta användarnas eget värdeskapande (Skålén m.fl. 2018). Resurser delas ofta in i mänskliga och icke-mänskliga och inkluderar både mentala och fysiska resurser som ett tjänsteerbjudande är beroende av, till exempel kunskap, färdigheter, metoder, innovationsförmåga, lokaler, utrustning och digitala verktyg (Edvardsson & Tronvoll 2023).

I tidigare forskning framhålls att resursintegrering kan beskrivas utifrån flera delprocesser (Colurcio m.fl. 2023). I ett ramverk av Danielsson och Westrup (kommande, 2025) lyfts fyra sammanhängande processer fram. En sådan process är att inhämta djupare kunskap om användarnas behov och hela livssituation för att identifiera kompletterande resurser. Även om relevanta aktörer har identifierats är detta inte nödvändigtvis samma sak som att dessa aktörer vill delta med sina resurser i värdesamskapande. En annan process är därmed att mobilisera de potentiella resurserna. Genom engagemang mobiliseras resurser från olika aktörer för att involveras i värdesamskapandet. Processen kräver möten som skapar förutsättningar för att bygga relationer mellan aktörerna. En annan process för resursintegrering är koordinering. Resursutnyttjandet kan kräva att man tar hänsyn till de olika hinder och utmaningar som kan uppstå under processen, och det kan bli nödvändigt att göra anpassningar och förändringar på vägen. Resursintegrering hand-

lar om att dessa aktörer gemensamt skapar mening och lösningar som är relevanta för den kontext de verkar i.

Nämnda ramverk fokuserar särskilt på de sammanhängande processerna, vikten av att skapa kopplingar mellan resursintegrering och värdeskapande samt nödvändigheten av ett kontinuerligt lärande baserat på erfarenheter i processerna, det som kallas kunskapssystem (se figur 3).

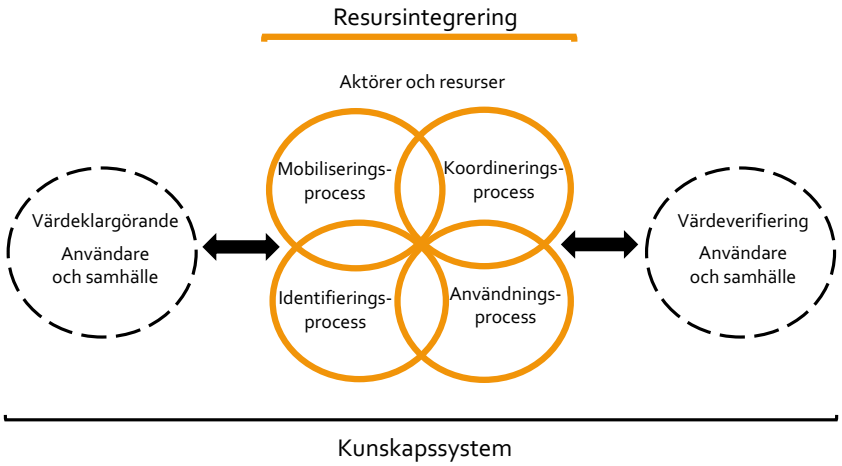

Figur 3. Sammanhängande processer i resursintegrering (efter Danielsson & Westrup, kommande, 2025).

Ramverket är emellertid konceptuellt och har ännu inte testats i någon större utsträckning i praktiken, och det behöver också fördjupas exempelvis kring hur man kan förstå och förklara hur resursintegrering blir till i praktiken – hur görandet går till. Detta eftersom handlingar inte skapas i isolation utan genom relationer och samspel. Vi behöver därför även förstå den sociala och kontextuella dynamiken i samspelet mellan aktörerna för att komma djupare i processerna, det vill säga ha fokus på handlingar.

Tillvägagångssätt

För att komma åt den vardagsnära komplexitet som integrering av aktörers resurser i ”Aktivitet förebygger” innebär valdes ett tillvägagångssätt som bygger på en praktiknära forskning, där forskarna och praktikerna möts på samma nivå för att dela sina erfarenheter och kunskaper och för att generera ny gemensam kunskap. En sådan metodologisk utgångspunkt är en så kallad interaktiv forskningsansats (Svensson m.fl. 2015). Grunden för denna ansats är en dialog mellan forskare och praktiker som gör det möjligt att belysa erfarenheter och utmaningar ur flera perspektiv, både empiriska och teoretiska. I projektet frångås därmed det traditionella forskningsupplägget, där forskare forskar *om*, snarare än *med*, praktikerna. Detta gjordes i lärcirklar.

Figur 4. Lärcirkel (omarbetad efter Kolb 1984 och Sandahl & von Knorring 2024).

Under forskningsprojektet genomfördes sju lärcirklar på de tre skolorna, med skolpersonal, föreningsledare och de två projektledarna. Dessa varade i cirka två timmar. En lärcirkel kan beskrivas som ett forum för återkoppling, dialog och reflektion kring konkreta erfarenheter (jfr Schön 1987, Wilhelmson & Döös 2023) med syfte att skapa ett kollektivt lärande (Wenger 1999). Ett kollektivt lärande, inte bara individuell kunskap, är väsentligt för att vilja gå vidare och pröva nya förslag och lösningar tillsammans och dra lärdom av nya erfarenheter (Kolb 1984). Lärcirkeln som form har på så vis underlättat diskussioner och bidragit till stimulerade sociala

interaktioner och därmed till en känsla av gemenskap (”feeling of community”) bland deltagarna (Wenger 1999). Alla genomförda lärcirklar följde en gemensam struktur, vilket illustreras i figur 4.

Det empiriska material som presenteras i nästa avsnitt, ”Handlingar som möjliggör resursintegrering”, är hämtat från dessa lärcirklar.

Som ett komplement till den kvalitativa studien baserad på lärcirklar togs en enkät fram för att kvantitativt undersöka dels attityderna till ”Aktivitet förebygger” hos barn och föräldrar, dels sambandet mellan attityderna och barnens hälsa och effektivitet i skolan. Enkäten genomfördes på en av pilotskolorna (Ringstorpsskolan). Sammanfattningsvis indikerar resultatet från enkäten att projektet ”Aktivitet förebygger” upplevs positivt av föräldrarna och att medverkan är relaterad till både bättre prestation i skolan och en högre trygghet. Dock pekar också resultaten på att föräldrarnas attityder och barnens stämningsläge kan påverka upplevelsen av medverkan i positiv eller negativ riktning.

I appendix I finns en sammanställning av deltagarna i respektive lärcirkel och i appendix II ges en utförligare beskrivning av enkätundersökningen. Appendix III innehåller en förteckning över andra samtalspartners under forskningsprojektets gång.

Handlingar som möjliggör resursintegrering

För att undersöka hur resursintegrering blir till i ”Aktivitet förebygger” utgår vi från det ovan beskrivna ramverket, som framhåller vikten av att tydliggöra resursintegrering utifrån fyra sammanhängande processer men med ett särskilt fokus på handlingar. Genom skolpersonalens och föreningsledarnas beskrivning i lärcirklarna av vad som görs, med vem det görs och hur det görs kan vi förstå och förklara hur resursintegrering blir till i praktiken. Det finns fyra typer av handlingar som framträder i det empiriska materialet: 1) handlingar som möjliggör identifiering av resurser, 2) handlingar som möjliggör mobilisering av resurser, 3) handlingar som möjliggör koordinering av resurser och 4) handlingar som möjliggör användning av resurser.

Handlingar som möjliggör identifiering av resurser

Det är användarna som skapar sitt värde med hjälp av andra aktörers resurser i människonära tjänster. En väsentlig process är att identifiera andra aktörer som behövs för att stödja eller underlätta barnens eget värdeskapande. Det är därmed viktigt att komma nära barnens livssituation och vardagliga utmaningar för att kunna identifiera vilka resurser som behöver kompletteras.

Det är när skolpersonal och föreningsledare möter eleverna och möter varandra som resurser i form av kompetenser och erfarenheter integreras. Genom dessa handlingar blir det möjligt att identifiera kompletterande aktörer med resurser. Det framkommer i lärcirklarna på alla tre skolorna att föräldrarna är en central aktör vad gäller barnens vilja och inställning till att delta i de fritidsaktiviteter som anordnas och på sikt vilja fortsätta med dem på fritiden. Barnens attityd till men också deras engagemang i aktiviteterna beror till stor del på föräldrarnas inställning och intresset för dessa aktiviteter. Att föräldrarna behöver få en inblick i vad aktiviteterna handlar om och se barnen delta betonas av skolpersonal och föreningsledare. Detta framhålls bland annat på följande vis av en föreningsledare:

> Det är lättare om föräldrarna stått och sett. ”När man ser det här vill jag att mina barn ska prova” – det är någonting som föräldrarna själv har fått en bild av och sett. Så det är därför vi som förening är glada att föräldrar får möjlighet att se oss. Det hade varit coolt att få föräldrarna att se det barnet gör här också. För det är kanske någonting man borde lägga till. Ha en dag där

> föräldrarna får testa med barnen eller något sånt här. För då blir det mycket mer möjligt att barnen börjar.

Ett annat exempel på hur kompletterande resurser kan identifieras är från den anpassade gymnasieskolan i projektet. Skolpersonal och föreningsledare kom överens att erbjuda föreningsaktiviteter även under påsklovet, och ett program togs fram. Antalet anmälda elever blev dock för litet för att aktiviteterna skulle kunna genomföras. En i skolpersonalen uttrycker behovet av en kompletterande aktör på följande vis:

> Jag tror kanske man skulle ha samarbete med LSS, därför att eleverna behöver ju kanske färdtjänst, eller de behöver en ledsagare eller en kontaktperson som kan följa med på loven. För jag tror där är elever som skulle tycka det var jättekul att det händer grejer, samtidigt som vi har de som tycker det är skönt att vara hemma, men de som då skulle behöva det behöver förutsättningar för att kunna göra det.

Detta citat må visa på en mindre lyckad resursintegrering, men samtidigt konstaterar skolpersonalen och föreningsledarna i en lärcirkel att de har identifierat en central resurs som behövs för att komplettera barnens egna resurser och därigenom möjliggöra föreningsaktiviteter under skollov framöver.

I dessa exempel på handlingar som möjliggör identifiering av resurser framgår nödvändigheten av att utgå från barnens livssituation för att kunna identifiera kompletterande aktörer.

Handlingar som möjliggör mobilisering av resurser

Identifieringen av vilka resurser som behövs som komplement till individens egna resurser är en väsentlig process. Dessa resurser behöver dock mobiliseras, det vill säga aktörer behöver uppmuntras att delta. Detta innebär att aktörer behöver känna till varandras resurser, vilket kan uppnås på olika sätt och genom olika handlingar.

Föräldrarna har identifierats som en betydande resurs för barnens möjlighet att delta i organiserade fritidsaktiviteter. I lärcirklarna på samtliga tre skolor poängteras vid flera tillfällen vikten av en kontinuerlig dialog med föräldrarna. Detta uttrycks exempelvis så här av en skolpersonal:

> Det är jätteviktigt att vi har möte med föräldrarna. För jag kan ju tänka mig att en del barn liksom säger: ”Vi behöver gå till skogen i dag igen.” Eller: ”Ska vi behöva gå till tryckeriet? Vi slutar så sent.” Alltså det är aktivitet mellan två och tre. Vi går halv två och är tillbaka halv fyra. Men sen när de väl är där så är det ingenting. Men det är viktigt att vi har föräldrarna med. Att de vet syftet med det här och att de vet vem det är som leder och vem som

> följer med från skolans sida. Ju mer man informerar, ju mer man har förekommit, desto bättre trillar det ut i andra ändan.

Det är genom handlingar mellan skolpersonalen, föreningsledarna och föräldrarna som föräldrarnas resurser mobiliseras till resursintegreringen. På de tre skolorna är en sådan handling föräldramötet som en arena för att skapa en dialog kring barnens deltagande i fritidsaktiviteter. En av skolorna genomförde även en familjekväll på skolan där elevernas familjer bjöds in för att träffa föreningsledare och se på när deras barn utförde aktiviteter. Föräldrar och syskon gavs även möjlighet att prova på aktiviteter. En av skolpersonalen beskriver sin upplevelse av familjekvällen så här:

> Den här uppslutningen av familjer, av föräldrar, av barn, det var inte många som inte var där. Utan alla kom. Det var hela tiden ett flöde runt att vara med i aktiviteterna. Det var två timmar totalt konfliktfritt. Där var inte en konflikt ute någonstans, god stämning.

Dessa exempel på handlingar i form av föräldramöten och familjekväll visar på betydelsen av mötesarenor som möjliggör mobilisering av resurser genom att dels bygga relationer mellan aktörerna (mellan föräldrar och skolan, mellan föräldrar och föreningar och så vidare), dels låta dem bli synliga för varandra som aktörer med resurser.

Handlingar som möjliggör koordinering av resurser

För att resurser ska kunna integreras på ett ändamålsenligt vis är koordinering av resurserna en viktig process. Det är barnens behov som är utgångspunkten för hur resurser koordineras för att underlätta deras värdeskapande.

Att lärarna följer med barnen till och från aktiviteten och är kvar under aktiviteten är något som lyfts fram i lärcirklarna på alla tre skolorna som en väsentlig del av koordineringen av resurser. Dessa promenader öppnar upp för samtal mellan barn och lärare på ett sätt som skolmiljön sällan ger tillfälle till. Samtalen gör det möjligt för lärarna att få en inblick i barnens livssituation och behov i ett bredare sammanhang. Genom sin närvaro under aktiviteten får läraren (eller annan skolpersonal) vidare tillfälle att se barnen och få inblick i det som händer. Dessa handlingar i form av samtal och närvaro visar sig vara av stor betydelse för att passa ihop resurser på bästa möjliga vis. En av skolpersonalen poängterar detta på följande sätt:

> Det är klasslärarna som följer med och kan följa upp. Har det då hänt någonting kan man ta det direkt med föräldrarna, eller man kan prata om det dagen efter. […] Och att vi sen i lärarlaget kan ha diskussion om något inte funkar i det här eller om vi behöver stötta någon, eller ”Kan du prata med honom?”

> eller vad det nu är för någonting. Så det tycker jag är en styrka, att det är samma personer som är med. Att man kan ha den dialogen så att man kan återkoppla. Att om eleverna tycker någonting eller säger någonting om aktiviteten kan man lyfta tillbaka det till ledaren och tvärtom.

En annan skolpersonal beskriver hur koordinering av resurser kan gå till i praktiken så här:

> Friluftsfrämjandet, det har varit en positiv upplevelse för ungdomarna. Men nu har vi tagit det vidare så nu kommer de få ledarskapsutbildning genom Friluftsfrämjandet. Vi ska på läger nu i vår så då får de diplomeringen där. Detta här samarbetet ger ju ringar på vattnet-effekt på olika sätt. Det är det som är roligt när man börjar samarbeta på något sätt.

Denna skola har en uteaktivitet på schemat tillsammans med ledare från Friluftsfrämjandet, en aktivitet som väcker stort intresse bland eleverna. För att möta detta intresse och göra det möjligt för fler ungdomar att ta del av friluftsaktiviteter får ett antal av skolans elever gå en utbildning till friluftsledare i Friluftsfrämjandets regi. Friluftsfrämjandets resurser flätas här samman med ungdomarnas resurser.

Dessa exempel visar att handlingar som möjliggör koordinering av resurser tar sin utgångspunkt i att försöka underlätta barnens värdeskapande på ett så gynnsamt sätt som möjligt.

Handlingar som möjliggör användning av resurser

Människonära tjänster är oförutsägbara och kräver anpassning utifrån det unika i situationen. Därmed är det inte alltid möjligt att förutse vilka resurser som blir aktuella eller i vilken ordning saker och ting kommer att göras när resurserna används. Hänsyn behöver tas till utmaningar som kan uppstå under hand, och det kan vara nödvändigt att göra justeringar och förändringar längs vägen. Resurser som från början ansetts nödvändiga kan bli mindre relevanta i den aktuella situationen, medan andra resurser kan bli mer framträdande.

I lärcirklarna på skolorna framkommer att det kan vara svårt för barnen att omedelbart ta en aktiv roll i det egna värdeskapandet. De kan också ha en annan uppfattning om, eller syn på, vad som skapar värde baserat på deras egen kunskaps-erfarenhet och verklighet. Olika erfarenheter eller relationer kan göra att barnen saknar vilja, förmåga eller motivation att delta i den aktivitet som erbjuds. Ett exempel på detta kan hämtas från dansen. Dansen är en uppskattad aktivitet, men för vissa barn tar det längre tid att komma fram till denna uppskattning. En föreningsledare berättar:

> Vi märker i alla fall i dansen att i första början är alla är lite så ”ööh, gillar inte dansen”, ”det kommer vara lite pinsamt”. Men så snart de kommer in i det

> känns det som att de slappnar av och får leka på ett annat sätt. Det kan gå över till trams ibland, men då får man dra tillbaka det. […] Nu denna sista gång så är jag är jätteimponerad av killarna, att de vågar ta plats riktigt bra, och de hittar rytmen bättre än vad jag hade förväntat mig. Det är roligt att se. Det är de skillnader jag märker i alla fall.

Det som citatet ovan visar på är danslärarnas skicklighet att möta barnen utifrån deras behov genom att vänta in dem och bygga på deras premisser i den konkreta situationen. Ett annat exempel på föreningsledarnas förmåga att möta barnen utifrån deras behov och i deras takt kan hämtas från basketaktiviteten:

> Det viktigaste i detta sammanhang är att de har en vuxen som de kan prata med. Inte bara träna, träna, träna. Utan det som de känner mest behov av är att få visa eller bara stå och skjuta och snacka lite samtidigt. Alltså, det här när man ska styra upp för mycket, då tappar de lite intresse. Det de vill är att bli sedda och ha någonting att hänga upp sig på, liksom.

Genom att göra de justeringar som behövs och komplettera med resurser relevanta utifrån barnens behov möjliggör föreningsledaren barnens eget värdeskapande.

Dessa exempel på handlingar visar hur aktörer möjliggör användning av resurser utifrån vad som skapar mening och vilka lösningar som är relevanta för just det specifika sammanhang som det handlar om. Resurser som från början ansetts nödvändiga kan bli mindre viktiga, medan andra resurser kan bli mer framträdande.

Att förstå och förklara resursintegrering

Som framgår av föregående avsnitt är det skolpersonalens och föreningsledarnas handlingar – hur de integrerar sina resurser med barnens, och så även föräldrarnas och andra aktörers, i de fyra processerna (identifiering, mobilisering, koordinering och användning) – som sammantaget möjliggör resursintegrering. Det framkommer också en strävan efter att strängt hålla fast vid utifrån-in-perspektivet genom att genomgående sätta barnens behov och deltagande i centrum. I handlingarna finns en vilja att utgå från barnens perspektiv, att komma närmare barnen genom att känna av, läsa in och lyssna till dem.

Det kan även konstateras att i takt med att resursintegreringen blir till stärks och fördjupas relationer mellan aktörerna, och nya relationer kan också tillkomma. Relationerna gör att resursintegreringen utvecklas efter hand i alla fyra processerna, vilket gör att det skapas en ständigt pågående rörelse. Detta kan uttryckas som att relationer sätter i gång rörelse, samtidigt som denna rörelse håller relationerna vid liv. Med andra ord är det relationer och rörelse som i grunden driver handlingar i de fyra processerna som möjliggör resursintegrering, vilket illustreras i figur 5.

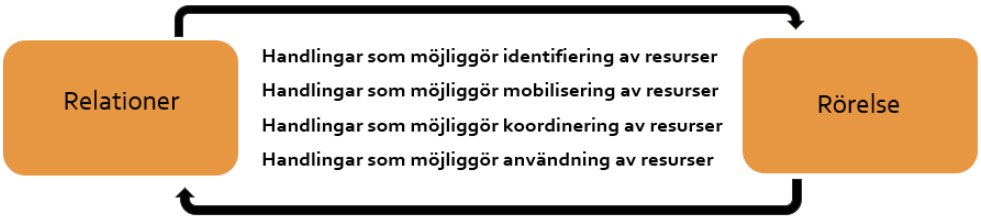

Figur 5. Relationer och rörelse driver handlingar som möjliggör resursintegrering.

Att resursintegrering är beroende av relationer och rörelse innebär att den inte kan liknas vid ett verktyg som kan lagras, förvaras och plockas fram vid behov. I stället kräver detta synsätt ett aktivt engagemang, där kontinuitet och långsiktighet är avgörande för att hålla relationer och rörelse i gång. Annars uppstår avbrott eller stopp i resursintegreringsprocessen som gör det svårt, eller kanske till och med omöjligt, att kunna komma i gång igen.

En viktig del i att hålla relationer och rörelse i gång är mötena i lärcirklarna på respektive skola. Det är i lärcirklarna som det är möjligt för skolpersonal, föreningsledare och projektledare att mötas för att reflektera och lära av det som gjorts, med

syftet att besluta vad som är nästa steg i att underlätta barnens värdeskapande i de organiserade fritidsaktiviteterna.

Lärcirklarna möjliggör på så vis ett kollektivt lärande genom att deltagarna delar sina erfarenheter och sin kunskap med varandra. Därigenom skapas en gemensam förståelse för vilka insikter och lärdomar som kan dras och hur man kan komma vidare. Som arenor för dialog och reflektion stärker lärcirklarna relationsbyggandet. När relationer grundas i gemensamma samtal och reflektion skapas engagemang och en vilja att agera tillsammans (rörelse). Det är det som gör lärcirklarna till något av en ”kraftkälla” eller ”motor”. En sådan motor uppstår dock inte av sig själv; lärcirklar i sammanhang som detta kräver en sammanhållande funktion. Denna funktion behöver, förutom att etablera och upprätthålla löpande kontakt med föreningarna, även sammankalla och leda lärcirklarna med ett strikt fokus på barnen (utifrån-in-perspektiv), följa upp och utvärdera effekter samt dokumentera arbetet. I projektet ”Aktivitet förebygger” fyller projektledarna denna roll.

Sammanfattningsvis, för att förstå och förklara hur resursintegrering blir till i organiserade fritidsaktiviteter under skoltid behöver vi utgå från handlingar (själva görandet). Dessa handlingar innefattas i de processer som möjliggör identifiering, mobilisering, koordinering och användning av resurser. Dessa handlingar sammantagna möjliggör resursintegrering med syftet att underlätta barnens värdeskapande (utifrån-in-perspektiv). För att hålla i gång och ständigt utveckla resursintegreringen krävs att relationer främjas som leder till engagemang och ständig rörelse baserat på ett kollektivt lärande. Det är det som gör lärcirklarna till motor i resursintegreringen. Vi illustrerar detta resonemang med hjälp av en konceptuell modell för resursintegrering (se figur 6).

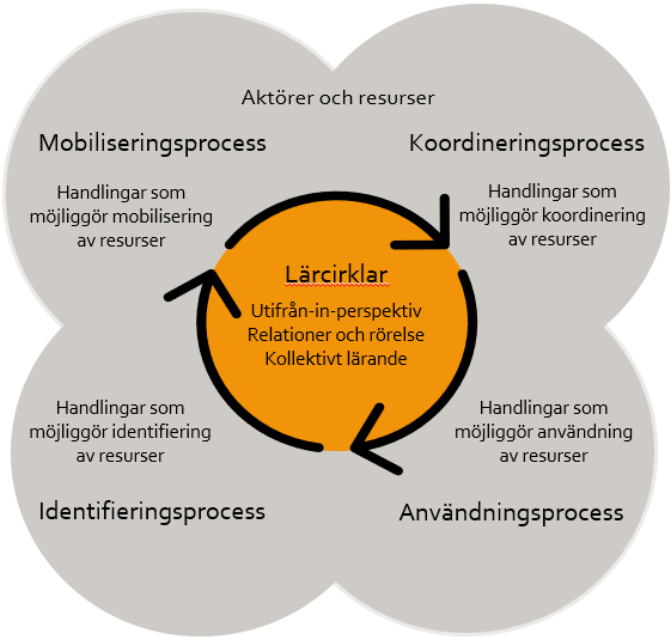

Figur 6. En konceptuell resursintegreringsmodell.

I detta avsnitt har fokus varit på att förstå och förklara hur resursintegrering blir till, och den konceptuella modell vi presenterat har framför allt som syfte att göra delprocesser och helhet i resursintegrering mer begripligt. I nästa avsnitt, rapportens sista, lyfter vi blicken genom att understryka vikten av att hålla fast vid ett strikt utifrån-in-perspektiv och därigenom fortsätta skapa förutsättningar för samhandling.

Vi lyfter blicken

Låt oss avslutningsvis lyfta blicken och se hur lärdomarna från projektet ”Aktivitet förebygger” kan vara av relevans i andra sammanhang, såväl i Helsingborgs stad som i andra offentliga verksamheter. Inom den offentliga sektorn har samverkan ofta varit svaret på de ökande kraven på effektivitet och ändamålsenlighet. Det hävdas också att många av de samhällsproblem som den offentliga sektorn behöver ta hand om är av en sådan karaktär att samverkan behövs för att hantera dessa problem. Trots detta har samverkan allmänt betraktats som en utmaning i den offentliga sektorn. Gång på gång har det kunnat konstateras att samverkan inte är någon lätt uppgift, och många organisationer i offentlig sektor kämpar med att få samverkan att fungera. En förklaring som ofta framhålls är att samverkan vanligen drivs av aktörernas egna organisatoriska intressen kring sina resurser, ibland uttryckt som inifrån-ut-perspektiv, vilket många gånger gör arbetet trögt eller att samverkan aldrig uppstår. ”Aktivitet förebygger” visar emellertid på något annat.

Mycket har åstadkommits på kort tid. Effekter såsom ökad skolnärvaro, färre kränkningsärenden och stärkt självkänsla hos barnen har visats, vilket indikerar värdeskapande. Den genomförda enkätstudien om barns och föräldrars attityder till ”Aktivitet förebygger” indikerar också på värdeskapande. Det som även är påtagligt i ”Aktivitet förebygger” är att aktörerna manifesterar en hög grad av aktion, flexibilitet och anpassning. Det som skolorna, föreningarna och projektledarna uppnår tillsammans är därför snarare samhandling (handla tillsammans) än samverkan (verka tillsammans).

En förklaring till att samhandling uppnås i ”Aktivitet förebygger” är beslutsamheten att hålla fast vid utifrån-in-perspektivet genom att sätta barnens behov och deltagande i centrum, vilket illustreras i figur 7. Ett sådant perspektiv förutsätter att barnens behov och deltagande styr över aktörernas olika och specifika intresseområden, uppdrag och mål.

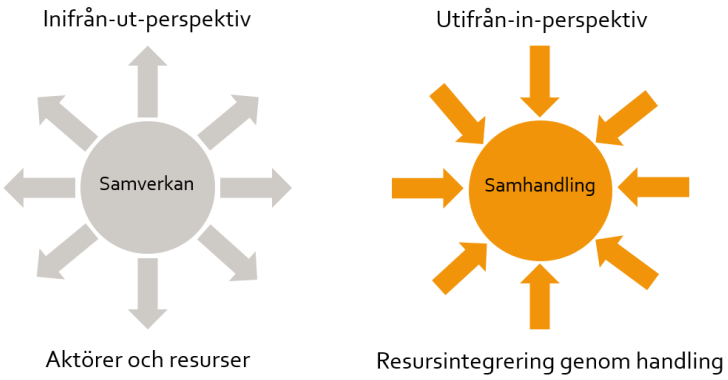

Figur 7. Samverkan kontra samhandling.

PART:s beslut att fortsätta projektet ”Aktivitet förebygger” även under 2025 skapar goda möjligheter att fortsatt betrakta samhandling som vägen framåt. Samhandling behövs dock i större utsträckning även inom många andra områden i offentlig sektor, särskilt när det gäller tjänsteerbjudanden för de yngsta invånarna – barn och unga. Vi har helt enkelt inte råd med tröga samverkansprocesser och inifrån-ut-perspektiv när det gäller denna målgrupp!

Referenser

Alford, J. (2016). Co-production, interdependence and publicness: Extending public service-dominant Logic. *Public Management Review*, 18(5), s. 673–691.

Barnkonventionen. Lag 2018:1197 om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Socialdepartementet.

Behtoui, A. (2019). Swedish young people's after-school extra-curricular activities: Attendance, opportunities and consequences. *British Journal of Sociology of Education*, 40(3), s. 340–356.

Behtoui, A., Hertzberg, F. & Neergaard, A. (red.) (2020). *Ungdomars fritidsaktiviteter: deltagande, möjligheter och konsekvenser*. Studentlitteratur.

Caridà, A., Edvardsson, B. & Colurcio, M. (2019). Conceptualizing resource integration as an embedded process: Matching, resourcing and valuing. *Marketing Theory*, 19(1), s. 65–84.

Colurcio, M., Caridà, A. & Melia, M. (2023). The transformative role of resource integration. I B. Edvardsson & B. Tronvoll (red.), *The Palgrave handbook of service management.* Springer Nature, s. 277–303.

Danielsson, P. & Westrup, U. (2024). User-orientation in public service organizations: Making use of value as a thick concept. *Public Management Review*, 26(4), s. 1013–1032.

— (kommande, 2025). Demystifying resource integration in welfare services. I Osborne, S. & Bianchi, C. (red.), *Public service logic and public service reform: State of the art, new perspectives, and new directions*. Taylor and Francis.

Dartsch, C., Norberg, J.R. & Pihlblad, J. (red.) (2017). *De aktiva och de inaktiva: Om ungas rörelse i skola och på fritid*. Centrum för idrottsforskning. www.centrumforidrottsforskning.se.

Edvardsson, B. & Tronvoll, B. (red.) (2023). *The Palgrave handbook of service management.* Springer Nature.

Folkhälsomyndigheten (2015). *Medieanvändning och psykisk ohälsa bland tonåringar*. www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/m/medieanvandning-och-psykisk-ohalsa-bland-tonaringar.

— (2020). *Övervikt och fetma bland skolbarn 11–15 år fortsätter öka*. www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/f140506da2394022aa07c11e5234df03/20020overvikt-fetma-barn-forts-oka.pdf.

— (2024a). *Skolstress, självrapporterade hälsobesvär och livstillfredsställelse bland skolbarn*. www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/

publikationsarkiv/s/skolstress-sjalvrapporterade-halsobesvar-och-livstillfredsstallelse-bland-skolbarn.

— (2024b). Folkhälsan i Sverige 2024: ökar eller minskar ojämlikheten? Analys av ett urval av hälsotillstånd och förutsättningar för hälsa. www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/e7757f28f6b34850b2c45460a499741a/folkhalsan-sverige-2024-okar-minskar-ojamlikheten-analys-halsotillstand-forutsattningar.pdf.

Fredriksson, I., Geidne S. & Eriksson C. (2018). Leisure-time youth centres as health-promoting settings: Experiences from multicultural neighbourhoods in Sweden. *Scandinavian Journal of Public Health*, 46(20, suppl.), s. 72–79.

Grönroos, C. (2021). *Tjänstifiering: I kundens ögon är alla företag tjänsteleverantörer*. Volante.

Grönroos, C. & Voima, P. (2013). Critical service logic: Making sense of value creation and co-creation. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 41(2), s. 133–150.

Hasenfeld, Y. (1983). *Human service organizations*. Prentice Hall.

Hilppö, J., Lipponen, L., Kumpulainen, K. & Virlander, M. (2016). Sense of agency and everyday life: Children's perspective. *Learning, Culture and Social Interaction*, 10, s. 50–59.

Kolb, D.A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall.

Lindqvist, K. & Westrup, U. (2020). Non-voluntary service interaction from a service logic perspective: Children and value co-creation. *Public Management Review*, 22(12), s. 1781–1798.

Nasi, G., Osborne, S.P., Cucciniello, M. & Cui, T. (2024). *Public service explained.* Cambridge University Press.

O'Flaherty, M., Baxter, J. & Campbell, A. (2022). Do extracurricular activities contribute to better adolescent outcomes? A fixed-effects panel data approach. *Journal of Adolescence*, 94, s. 855–866.

Osborne, S.P. (2021). *Public service logic: Creating value for public service users, citizens, and society through public service delivery*. Routledge.

Osborne, S.P., Powell, M., Cui, T. & Strokosch, K. (2022). Value creation in the public service ecosystem: An integrative framework. *Public Administration Review*, 82(4), s. 634–645.

Region Skåne (2021) *Folkhälsorapport Barn och unga i Skåne 2021.* https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer/folkhalsorapport-barn-och-unga-2021.pdf.

Sandahl, C. & von Knorring, M. (2024). *Managing with sense and sensitivity: Professionalism in leadership*. Springer.

Schön, D. (1987). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Basic Books.

Skolverket (2024). *Skolgången för elever med slutbetyget F: Skolverkets aktuella analyser.* www.skolverket.se/getFile?file=13165.

Skålén, P. (2016). *Tjänstelogik*. Studentlitteratur.

Skålén, P. & Trischler, J. (2024). Public services as practices: Towards a framework for understanding co-creation and co-destruction of private and public value. *Public Management Review*, s. 1–20.

Skålén, P., Karlsson, J., Engen, M. & Magnusson, P.R. (2018). Understanding public service innovation as resource integration and creation of value propositions. *Australian Journal of Public Administration*, 77(3), s. 700–714.

SOU (Statens offentliga utredningar) 2023:7. *På egna ben: Utvecklad samverkan för individers etablering på arbetsmarknaden*. Arbetsmarknadsdepartementet.

— 2024:30. *En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga.* Socialdepartementet.

Svensson, L., Brulin, G. & Ellström, P.-E. (2015). Interactive research and ongoing evaluation as joint learning processes. I M. Elg, P.-E. Ellström, M. Klofsten & M. Tillmar (red.), *Sustainable development in organizations: Studies on innovative practices*. Edward Elgar Publishing, s. 346–361.

Tisdall, E.K.M. (2017). Conceptualizing children and young people's participation: Examining vulnerability, social accountability and co-production. *The International Journal of Human Rights*, 21(1), s. 59–75.

Ullenhag, A. (2016). Fritiden. I A.-C. Eliasson, H. Lidström & M. Penny-Dahlstrand (red.), *Arbetsterapi för barn och ungdomar*. Studentlitteratur, s. 145–164.

Wenger, E. (1999). *Communities of practice: Learning, meaning and identity*. Cambridge University Press.

Wilhelmson, L. & Döös, M. (2023). *Dialogkompetens för utveckling i arbetsliv och samhälle*. Studentlitteratur.

Appendix

Appendix I. Deltagare i studiens lärcirklar

Filbornaskolan, anpassad gymnasieskola

Metod	Deltagare	Tid	Datum
Lärcirkel 1	1 biträdande rektor 1 friskvårdskonsulent 1 samordnare Fritid Helsingborg 1 föreningsledare tennisklubb 1 föreningsledare kampsport 1 föreningsledare simsällskap 2 projektledare 2 forskare	2 tim.	2024-02-20
Lärcirkel 2	1 biträdande rektor 1 friskvårdskonsulent 1 föreningsledare tennisklubb 1 föreningsledare kampsport 1 föreningsledare simsällskap 2 projektledare 2 forskare	2 tim.	2024-04-16

Nanny Palmkvistskolan, årskurs 3

Metod	Deltagare	Tid	Datum
Lärcirkel 1	1 rektor 1 idrottslärare 1 samordnare 1 representant skolans fritidshem 1 föreningsledare taekwondo 1 föreningsledare basket 2 föreningsledare dans 2 projektledare 2 forskare	1,5 tim.	2024-03-15
Lärcirkel 2	1 rektor 1 idrottslärare 1 representant skolans fritidshem 1 föreningsledare taekwondo 1 föreningsledare basket 2 föreningsledare dans 2 projektledare 2 forskare	2 tim.	2024-05-03

Ringstorpsskolan, årskurs 5/6

Metod	**Deltagare**	**Tid**	**Datum**
Lärcirkel 1	1 rektor 1 förstelärare/idrottslärare 1 föreningsledare taekwondo 2 föreningsledare dans 2 projektledare 2 forskare	1,5 tim.	2024-05-07
Lärcirkel 2	1 förstelärare/idrottslärare 1 föreningsledare taekwondo 1 föreningsledare workout 2 föreningsledare cirkusskola 2 projektledare 2 forskare	2 tim.	2024-09-05
Lärcirkel 3 (Enkäten)	1 rektor 1 förstelärare/idrottslärare 2 projektledare 2 forskare	1 tim.	2025-01-13

Appendix II. Enkätstudie: Barns och föräldrars attityder till ”Aktivitet förebygger”

En enkät utvecklades för att kvantitativt undersöka attityderna till ”Aktivitet förebygger” hos barn och föräldrar samt sambandet mellan attityderna till ”Aktivitet förebygger” och barnens hälsa och effektivitet i skolan. Enkäten genomfördes på en av pilotskolorna, Ringstorpsskolan. Enkäten bestod av 15 (barn) respektive 16 (föräldrar) påståenden eller frågor. Dessa delades in i tre kategorier. Den första kategorin fokuserade på barnets allmänna välbefinnande. Två exempel på påståenden var ”Jag kände mig glad” och ”Jag kände mig full av energi”. Den andra kategorin fokuserade på barnets prestation i skolan inklusive deras trygghet. Två exempel på påståenden var ”Jag kunde vara uppmärksam i skolan” och ”Jag kände mig trygg i skolan”. Den tredje kategorin fokuserade på attityderna till ”Aktivitet förebygger” och bestod av tre påståenden: ”Såg fram emot Aktivitet förebygger”, ”Pratade om Aktivitet förebygger” och ”Hade kul på Aktivitet förebygger”. Föräldrar fick också fylla i en fråga om hur positiva de var till projektet. Alla påståenden skattades på en femgradig skala (från 1 = Aldrig till 5 = Alltid) och fokuserade på veckan före mätningen.

Enkäten delades ut vid två tillfällen, i mars och i oktober 2024. Vid det första tillfället deltog 39 barn och föräldrar ur årskurs 5. Vid det andra tillfället deltog 28 barn och föräldrar. Barnen gjorde enkäterna under skoltid, medan föräldrarna fick enkäten hemskickad i pappersform. Alla medverkande målsmän gav informerat samtycke för sina barn, och deltagande i studien var naturligtvis frivilligt.

För att undersöka attityder och samband mellan variablerna kodades alla data in i statistikprogrammet SPSS. För att undersöka attityder till ”Aktivitet förebygger” gjordes en medelvärdesanalys med en t-testning för beroende medelvärde. För att undersöka sambandet mellan attityderna till ”Aktivitet förebygger” och barnens upplevda hälsa och effektivitet i skolan användes bivariata sambandsanalyser (Pearsons r) och multipel regressionsanalys. I alla analyser sattes alfa-värdet för signifikanstestningen till $p < 0.05$.

Resultatet visade att föräldrarna var mycket positiva till projektet vid båda mätningarna. Vid den första mätningen var medelvärdet för detta påstående 4.1 (SD = 0.84), medan det vid den andra mätningen var 4.4 (SD = 0.57). Skillnaden mellan mätningarna var inte signifikant ($t = -.65$, $p > 0.05$). Vidare visades ett signifikant positivt samband under första mätningen mellan föräldrarnas attityd till projektet och hur mycket barnen såg fram emot ”Aktivitet förebygger” ($r = .33$, $p < 0.05$). Vidare återfanns ett signifikant positivt respektive negativt samband på den första mätningen mellan hur glada eller ledsna barnen känt sig under sista veckan och hur kul de hade på ”Aktivitet förebygger” (ledsen: $r = -.42$, $p < 0.01$, glad: $r = .35$, $p < 0.05$). Vid eftermätningen återfanns ett positivt signifikant samband hos både barn och föräldrar mellan hur kul barnen hade haft det på ”Aktivitet förebygger” och en bättre självskattad prestation i skolarbetet (vilket undersöktes med en sammanslagning

av påståenden om studiero, bättre koncentration och att det gick bra för barnen i skolan (barn: r =.48, $p < 0.05$, föräldrar: r = .50, $p < 0.05$). Ett positivt signifikant samband fanns också mellan hur kul föräldrarna upplevt att barnet haft på ”Aktivitet förebygger” och prestation i skolarbetet (r = .45, $p < 0.05$). Vid eftermätningen visade resultatet av den multipla regressionsanalysen också ett positivt signifikant samband mellan barnens upplevda trygghet i skolan och hur kul de hade haft det på ”Aktivitet förebygger” (beta = .32, $p < .0.05$). I den här analysen kontrollerade vi statistiskt för barnens allmänna mående eftersom denna är relaterad till upplevelsen av trygghet.

Sammanfattningsvis indikerar resultatet från enkäten att projektet ”Aktivitet förebygger” upplevs positivt av föräldrarna och att medverkan är relaterad till både bättre prestation i skolan och en högre trygghet. Dock pekar också resultaten på att föräldrarnas attityder och barnens stämningsläge kan påverka upplevelsen av medverkan i positiv eller negativ riktning.

Appendix III. Samtalspartners

Chefsnätverk och samordningsgrupp

Samordningsgruppen och chefsnätverket för fysisk aktivitet och en meningsfull fritid
2023-12-08
2024-05-17

Chefsnätverket för fysisk aktivitet och en meningsfull fritid
2024-11-04

PART

Ordförandegrupp
2024-03-07
2024-12-16

Styrgrupp
2024-12-04